

PRISTOPNI DOKUMENT

Zadeva: SKUPNO STALIŠČE EVROPSKE UNIJE
– Sklop 2: Notranji trg

PRISTOPNA POGAJANJA

Republika Moldavija

SKUPNO STALIŠČE EU

(na podlagi pogajalskega stališča Republike Moldavije AD 29/26 CONF-MD 5)

Pogajalski sklop: 2

Notranji trg

S poglavji 1 – Prosti pretok blaga, 2 – Prosto gibanje delavcev, 3 – Pravica do ustanavljanja in svoboda opravljanja storitev, 4 – Prosti pretok kapitala, 6 – Pravo družb, 7 – Pravo intelektualne lastnine, 8 – Politika konkurence, 9 – Finančne storitve ter 28 – Varstvo potrošnikov in zdravja

To stališče Evropske unije temelji na njenem splošnem stališču za pristopno konferenco z Moldavijo (AD 11/24 CONF-MD 2) in zanj veljajo pogajalska načela, ki jih je ta pristopna konferenca potrdila, kar zlasti pomeni, da:

- kakršno koli mnenje, ki ga o določenem poglavju pogajanj izrazita Moldavija ali EU, v ničemer ne vpliva na stališče, ki bi ga morda zavzeli o drugih poglavjih;
- se dogovori, doseženi med pogajanji o posameznih poglavjih, tudi delni, ne morejo škodovati kot dokončni, dokler ni dosežen splošni dogovor o vseh poglavjih;
- za to stališče veljajo tudi zahteve iz točk 5, 12, 42, 49, 50, 51 in 52 pogajalskega okvira.

EU spodbuja Moldavijo, naj nadaljuje proces usklajevanja s pravnim redom EU ter ta pravni red dejansko izvaja in uveljavlja. Prav tako naj že pred pristopom na splošno oblikuje politike in instrumente, ki bodo čim bližji politikam in instrumentom EU.

EU ugotavlja, da Moldavija v svojem stališču AD 29/26 CONF-MD 5 sprejema pravni red EU iz sklopa 2, veljaven na dan 7. oktobra 2026, ter izjavlja, da bo do datuma pristopa k Evropski uniji pripravljena za njegovo izvajanje, razen za področja iz poglavja 4, poglavja 8, poglavja 9 in poglavja 28, za katera je zahtevala prehodno obdobje.

EU v skupnem odgovoru na zahteve Moldavije po prehodnih obdobjih in odstopanjih opozarja na svoje splošno pogajalsko izhodišče, po katerem so prehodni ukrepi izjeme in so omejeni časovno in po obsegu, spremlja pa jih načrt z natančno določenimi fazami za uporabo pravnega reda EU. Ti ukrepi ne smejo spreminjati pravil ali politik EU, motiti njihovega pravnega delovanja ali povzročiti večjega izkrivljanja konkurence.

1. Poglavje 1 – Prosti pretok blaga

EU poudarja, da se mora Moldavija v zvezi s **splošnimi načeli** prostega pretoka blaga uskladiti z zahtevami iz členov 34–36 PDEU in ustrezno sodno prakso Sodišča Evropske unije ter zagotoviti, da bo pred pristopom obravnavala tako harmonizirana kot neharmonizirana področja. EU opozarja, da mora Moldavija zagotoviti in dokončati uvedbo klavzul o vzajemnem priznavanju. EU poziva Moldavijo, naj določi kontaktno točko za tehnične predpise in zagotovi zadostne zmogljivosti v ustreznih institucijah.

EU v zvezi s **horizontalnimi ukrepi** ugotavlja, da je Moldavija zakonodajo delno uskladila s pravnim redom EU na področju standardizacije in akreditacije, ter da mora še zagotoviti popolno uskladitev. EU pozdravlja že ustanovljene organe za standardizacijo in akreditacijo v Moldaviji. Zagotoviti mora tudi uskladitev s pravnim redom EU o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev evropskih industrij neto ničelnih tehnologij in prepovedi proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Unije. Seznanjena je tudi s tem, da je Moldavija delno uskladila nacionalno zakonodajo s pravnim redom EU na področju ugotavljanja skladnosti, meroslovja, nadzora trga, obveščanja in odgovornosti za proizvode. EU poleg tega ugotavlja, da mora Moldavija znatno okrepiti človeške in finančne vire v zvezi z nadzorom trga. EU poudarja, da mora Moldavija razširiti obseg, zmogljivosti in pristojnosti nadzora trga, da bi zajela vse sektorje, v katerih bi ga bilo treba uporabljati.

Ugotavlja še, da ima Moldavija lastno oznako skladnosti. EU Moldavijo spodbuja, naj v celoti preide na oznako CE, kadar je to predvideno v pravnem redu EU, ter okrepi zmogljivosti nadzora trga za odkrivanje neskladnosti pri uporabi oznake CE.

EU opozarja, da so se leta 2023 začela pogajanja o Evropskem sporazumu o ugotavljanju skladnosti in prevzemanju industrijskih izdelkov (ACAA) s poudarkom na pravnem redu EU na področju nizkonapetostne opreme in elektromagnetne združljivosti. Ta sporazum naj bi omogočil, da trgovina z blagom med EU in Moldavijo v zajetih sektorjih poteka pod enakimi pogoji, kot veljajo za trgovino s takim blagom med državami članicami Evropske unije, vzpostavil pa bi tudi dostop Moldavije do enotnega trga EU za blago in dostop EU do moldavskega trga na teh področjih pred pristopom.

EU v zvezi z „**novim in globalnim pristopom**“ z zadovoljstvom ugotavlja, da je moldavska zakonodaja zasnovana tako, da je v celoti usklajena s pravnim redom EU na področju varnosti igrač, merskih enot, steklenic, ki se uporabljajo kot merilne posode, elektromagnetne združljivosti, nizkonapetostne opreme, osebne zaščitne opreme in plinskih naprav. EU opozarja, da mora Moldavija dokončati uskladitev svoje zakonodaje na področju radijske opreme, dvigal, enostavnih tlačnih posod, tlačne opreme, zaščitnih sistemov, namenjenih za uporabo v potencialno eksplozivnih atmosferah, žičniških naprav, gradbenih proizvodov, merilnih enot, neavtomatskih tehtnic, plovil za rekreacijo, pirotehničnih izdelkov, predpakiranih izdelkov, eksplozivov za civilno uporabo ter zagotoviti uskladitev na področju strojev, emisij hrupa opreme, ki se uporablja na prostem, in okoljsko primerne zasnove. Poudarja, da mora Moldavija uvesti zadostne upravne in izvedbene zmogljivosti za izpolnjevanje obveznosti iz pravnega reda EU v okviru „novega in globalnega pristopa“. EU poudarja tudi, da je treba zagotoviti zadostne ravni nadzora trga, ki bi ga bilo treba v celoti izvajati v vseh zadevnih sektorjih, in ugotavljanja skladnosti.

EU v zvezi s **pravnim redom EU na področju zakonodaje o proizvodih na podlagi „starega pristopa“** z zadovoljstvom ugotavlja, da je Moldavija zakonodajo delno uskladila s pravnim redom EU na področju uredbe REACH, razvrščanja, označevanja in pakiranja, dobre laboratorijske prakse in predhodnih sestavin za prepovedane droge. EU poleg tega poudarja, da mora Moldavija svojo zakonodajo uskladiti s pravnim redom EU na področju aerosolnih razpršilnikov, traktorjev (kmetijskih in gozdarskih), emisij necestne mobilne mehanizacije, zahtev za odobritev za cestni promet za necestno mobilno mehanizacijo, detergentov, kristalnega stekla in kulturnih dobrin, ki so bile protipravno odstranjene z ozemlja države članice EU. EU poleg tega poudarja, da mora Moldavija zagotoviti zadostne upravne zmogljivosti na vseh ustreznih ministrstvih in drugih pristojnih organih z visokimi ravnmi integritete. EU nadalje poudarja, da mora Moldavija zagotoviti zadostne človeške in finančne vire za zadosten nadzor trga v vseh zadevnih sektorjih. Moldavijo poziva, naj zagotovi, da bo na voljo ustrezno zagotavljanje pravilne kakovosti goriv, ko bo dosežena popolna uskladitev s pravnim redom EU o emisijah iz vozil in necestne mobilne mehanizacije. EU Moldavijo tudi poziva, naj preuči, ali so potrebne spremembe cest in prometne „opreme“, da se zagotovi pravilno delovanje sistemov vozil, urejenih v skladu s pravnim redom EU.

EU v zvezi s **postopkovnimi ukrepi** z zadovoljstvom ugotavlja, da je moldavska zakonodaja zasnovana tako, da je v celoti usklajena s pravnim redom EU na področju obutve in označevanja tekstilnih izdelkov. EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU v zvezi s preglednostjo določanja cen in povračil za zdravila, strelnim orožjem in prenosom obrambnih proizvodov ter ugotavlja, da mora tudi na teh področjih zagotoviti popolno uskladitev. EU tudi poudarja, da mora Moldavija svojo zakonodajo uskladiti s pravnim redom EU na področju kristalnega stekla in kulturnih dobrin, ki so bile protipravno odstranjene z ozemlja države članice EU. EU poziva Moldavijo, naj izboljša ravni človeških in finančnih virov, da bi zagotovila zadostne ravni nadzora trga. Poziva jo tudi, naj vzpostavi potrebne registre za izvoz in uvoz kulturnih dobrin ter trgovino z njimi.

EU Moldavijo poziva, naj zagotovi, da bodo ukrepi ustrezno vzpostavljeni in se bodo v celoti izvajali, da bi omogočili **boj proti korupciji** v vseh institucijah, vključenih v prosti pretok blaga.

2. Poglavje 2 – Prosto gibanje delavcev

EU ugotavlja, da je Moldavija slabo usklajena s pravnim redom EU na področju **splošnih načel dostopa do trga dela**, zlasti glede prostega gibanja delavcev v zvezi s pravico do vstopa, prebivanja, dela in dostopa do zaposlitve. EU Moldavijo poziva, naj do pristopa zagotovi, da bodo lahko državljani EU brez omejitev dostopali do njenega trga dela in bodo enako obravnavani kot moldavski državljani. EU opozarja, da mora Moldavija do pristopa tudi zagotoviti, da bodo državljani EU uživali enake delovne pogoje ter socialne in davčne ugodnosti kot moldavski državljani. EU opozarja tudi, da mora Moldavija imenovati nacionalni organ, pristojen za podporo mobilnim delavcem EU. Družinskim članom državljanov EU bo morala zagotoviti ustrezne pravice, ne glede na to, ali so državljani EU ali državljani tretjih držav. EU Moldavijo tudi poziva, naj do pristopa zagotovi, da bodo omejitve dostopa do javnega sektorja v skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije.

EU meni, da bodo potrebni prehodni ukrepi, ki bodo sedanjim državam članicam omogočili uporabo ukrepov, ki omejujejo dostop delavcev iz Moldavije do njihovih trgov dela, pa tudi v zvezi s svobodo opravljanja storitev, ki vključuje začasno gibanje delavcev. V skladu s pravnim redom EU so zaščitene pravice državljanov države pristopnice, ki že zakonito prebivajo in so zaposleni v drugi državi članici. Moldavski državljani in njihovi družinski člani pri uveljavljanju pravic, ki jim jih daje pravni red EU, niso obravnavani manj ugodno kot državljani tretjih držav. EU bo to vprašanje ponovno obravnavala v poznejši fazi pogajanj. Komisija bo pripravila oceno učinka.

EU ugotavlja, da je Moldavija slabo usklajena s pravnim redom EU na področju **pridobivanja in ohranjanja dodatnih poklicnih pokojnin v primeru čezmejne mobilnosti delovne sile v EU**. EU ugotavlja, da mora Moldavija povečati ozaveščenost in zmogljivosti glede stvarnega in osebnega področja uporabe direktiv EU o pokojninskih načrtih poklicnega zavarovanja. EU Moldavijo poziva, da se v celoti uskladi s pravnim redom EU na področju pridobivanja in ohranjanja dodatnih poklicnih pokojnin v primeru čezmejne mobilnosti delovne sile v EU.

EU ugotavlja, da je Moldavija slabo usklajena s pravnim redom EU na področju **EURES**. EU Moldavijo poziva, naj nadaljuje pripravljalo delo in pri tem okrepi priprave na področju informacijske tehnologije ter zagotovi, da bo nacionalni urad za usklajevanje ustrezno pooblaščen in bo imel na voljo ustrezne vire za opravljanje svojih nalog. EU ugotavlja, da mora Moldavija dokončati uskladitev s sistemom za spretnosti in kompetence ESCO.

EU ugotavlja, da je stopnja usklajenosti Moldavije s pravnim redom EU o ustanovitvi **Evropskega organa za delo** nizka. EU je zadovoljna, ker je Moldavija maja 2025 podpisala dogovore o sodelovanju z Evropskim organom za delo, da bi še poglobila sodelovanje. EU Moldavijo poziva, naj načrtuje krepitev zmogljivosti tako na področju informacijske tehnologije kot na področju človeških zmogljivosti ter se še naprej bori proti neprijavljenemu delu.

EU ugotavlja, da je Moldavija slabo usklajena s pravnim redom EU na področju **koordinacije sistemov socialne varnosti**. Ugotavlja, da ima Moldavija izkušnje z osnovnimi mehanizmi, povezanimi s koordinacijo sistemov socialne varnosti. Moldavijo poziva, naj razvije zadostne upravne zmogljivosti ter poskrbi za poglobljeno znanje in nadaljnjo digitalizacijo za uporabo pravnega reda EU na tem področju. EU spodbuja tudi nadaljnje sklepanje sporazumov o socialni varnosti, zlasti z državami članicami EU.

EU ugotavlja, da je Moldavija vzpostavila splošni protikorupcijski okvir, ki vključuje posebne ukrepe, ki se nanašajo na prosto gibanje delavcev. EU poziva Moldavijo, naj poskrbi za ugotavljanje tveganj in učinkovite protikorupcijske ukrepe na področju prostega gibanja delavcev ter protikorupcijskim organom zagotovi zadostne zmogljivosti.

3. Poglavje 3 – Pravica do ustanavljanja in svoboda opravljanja storitev

EU pozdravlja delno uskladitev Moldavije s pravnim redom EU na področju vzajemnega priznavanja poklicnih kvalifikacij. EU opozarja, da si mora Moldavija še naprej prizadevati za uskladitev z direktivo o priznavanju poklicnih kvalifikacij, zlasti z določbami o minimalnih zahtevah usposobljenosti, pa tudi z direktivo o odvetništvu in direktivo o preskusu sorazmernosti. EU Moldavijo poziva, naj zaradi kompleksnosti pravnega reda EU na tem področju, ki zahteva priprave precej pred pristopom, poveča svojo upravno zmogljivost.

EU pozdravlja delno uskladitev Moldavije s pravnim redom EU na področju **pravice do ustanavljanja in svobode opravljanja storitev**. EU poziva Moldavijo, naj do konca izpelje ugotavljanje vseh morebitnih ovir za ponudnike storitev in jih odpravi. Poleg tega mora Moldavija v celoti uskladiti svoj pravni okvir z direktivo o storitvah, da bi odpravila vse ovire za dostop do trga.

EU je zadovoljna z visoko stopnjo usklajenosti Moldavije s pravnim redom EU na področju **poštnih storitev**, kar zadeva direktivo o poštnih storitvah¹ in uredbo o storitvah čezmejne dostave paketov². Moldavijo poziva, naj se v celoti uskladi s poštnimi pravili EU in zagotovi zadostne institucionalne zmogljivosti za nadaljnje spremljanje razvoja poštne trga in izvrševanje pravil na njem.

EU poleg tega ugotavlja, da Moldavija izvaja posebne ukrepe za boj proti korupciji, zlasti v povezavi s pravico do ustanavljanja in svobode opravljanja storitev.

¹ Direktiva 97/67/ES, kot je bila spremenjena z Direktivo 2002/39/ES in Direktivo 2008/6/ES.

² Uredba (EU) 2018/644.

4. Poglavje 4 – Prosti pretok kapitala

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU na področju **prostega pretoka kapitala**. Poudarja tudi, da je Moldavija tista, ki mora zagotoviti, da bodo ob pristopu vse bilateralne investicijske pogodbe med Moldavijo in tretjimi državami skladne s pravnim redom EU. Poudarja, da mora Moldavija po pristopu prekiniti bilateralne investicijske pogodbe z državami članicami EU, vključno s pravnimi učinki klavzul o omejitvi veljavnosti. EU poziva Moldavijo, naj zagotovi zadostne upravne zmogljivosti in usklajevanje za izvajanje pravnega reda EU na področju prostega pretoka kapitala.

EU poudarja, da diskriminatorne omejitve pri nakupu kmetijskih zemljišč s strani državljanov EU, ki zdaj veljajo na podlagi moldavskega prava, niso v skladu s pravnim redom EU. Moldavsko zakonodajo je treba spremeniti, da se te omejitve odpravijo. EU je seznanjena z zahtevo Moldavije po tridesetletnem prehodnem obdobju od dneva pristopa glede liberalizacije pridobivanja kmetijskih zemljišč in gozdov s strani nerezidentov. Moldavija je v pogajalskem stališču predlagala načrt postopnega prehoda, ki bi se začel 25. leto po pristopu.

EU je seznanjena z informacijami, ki jih je predložila v podporo svoji zahtevi. Kljub temu meni, da bo EU potrebovala natančnejše informacije, preden bo lahko sprejela stališče glede te zahteve. EU poziva Moldavijo, naj predloži več informacij, zlasti glede:

- a. stanja in načrtovanih ukrepov za izboljšanje pravne varnosti v zvezi z lastniško strukturo kmetijskih zemljišč;
- b. velikosti in porazdelitve kmetijskih gospodarstev;
- c. sedanje lastniške strukture kmetijskih zemljišč, pri čemer je treba navesti, ali so katera od njih v lasti ali najemu tujcev, in informacije o nacionalni zemljiški knjigi;
- d. načrtov za privatizacijo kmetijskih zemljišč v državni lasti;
- e. veljavnih in načrtovanih omejitev po pristopu pri pridobitvi zemljišč za državljane EU.

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena z delom pravnega reda EU na področju **plačilnih storitev**. EU poudarja, da se mora Moldavija še naprej usklajevati z regulativnim okvirom EU na tem področju, vključno z dokončanjem usklajevanja s pravnim redom EU na področju plačilnih storitev, elektronskega denarja in enotnega območja plačil v eurih. Opozarja, da se mora Moldavija uskladiti s pravnim redom EU na področju čezmejnih plačil, takojšnjih plačil in medbančnih provizij.

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU na področju **preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma**. EU poudarja, da se mora Moldavija še naprej usklajevati z regulativnim okvirom EU na tem področju, vključno s prenosom sredstev. Opozarja, da se mora Moldavija na tem področju popolnoma uskladiti s pravnim redom EU. EU poudarja, da je prednostna naloga tudi krepitev institucionalne zmogljivosti finančnoobveščevalne enote.

EU ugotavlja, da je Moldavija v zvezi z **bojem proti korupciji na področju prostega pretoka kapitala** vzpostavila vrsto protikorupcijskih ukrepov. EU poudarja, da je treba povečati učinkovitost teh ukrepov.

5. Poglavje 6 – Pravo družb

EU pozdravlja delno usklajenost Moldavije s pravnim redom EU na področju **prava družb in upravljanja podjetij**. EU ugotavlja, da je Moldavija dobro usklajena s pravnim redom EU na področju domačih združenj in delitev ter ustanavljanja podjetij in kapitalskih zahtev ter da je v celoti usklajena na področju družb z omejeno odgovornostjo z enim družbenikom, obenem pa poudarja, da mora Moldavija dokončati usklajevanje s pravnim redom EU na področju ustanavljanja podjetij, kapitalskih zahtev ter domačih združenj in delitev delniških družb.

EU ugotavlja, da mora Moldavija dokončati usklajevanje s pravnim redom EU tudi na področju **zahtev po razkritju** ter digitalnih orodij in postopkov, ki se uporabljajo za družbe z omejeno odgovornostjo in delniške družbe, vključno z zahtevami za povezovanje poslovnih registrov (BRIS).

EU poziva Moldavijo, naj se uskladi z določbami pravnega reda EU **o čezmejnih operacijah** (preoblikovanjih, združitvah in delitvah) ter izvede vse upravne spremembe, potrebne za uskladitev z uredбами o evropskih pravnih oblikah (evropska družba (SE), evropsko gospodarsko interesno združenje (EGIZ) in statut evropske zadruga (ECS)).

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU na področju **obvezne revizije in poročanja podjetij**. EU Moldavijo poziva, naj še naprej krepi zmogljivosti javnega organa za nadzor revizij. EU poudarja, da se mora Moldavija dodatno uskladiti s pravnim redom EU na področju računovodskih zahtev in zahtev glede preglednosti za podjetja, ki kotirajo na borzi, poročanja po državah in meril velikosti. EU poziva Moldavijo, naj spremlja razvoj pravnega reda EU v okviru načrtov za uskladitev s pravnim redom EU na področju poročanja podjetij o trajnostnosti.

Poleg tega EU opozarja, da mora Moldavija dokončati usklajevanje s pravnim redom EU na področju **pravic delničarjev**, prevzemnih ponudb in skrbnega pregleda glede trajnostnosti (upravljanja podjetij).

EU poziva Moldavijo, naj še naprej izvaja **protikorupcijske ukrepe** na področju prava družb in upravljanja podjetij ter še naprej usmerja prizadevanja v izvajanje, digitalizacijo, spodbujanje integritete v javnem in zasebnem sektorju ter doseganje rezultatov pri protikorupcijskih preiskavah v zasebnem sektorju.

6. Poglavje 7 – Pravo intelektualne lastnine

EU pozdravlja visoko stopnjo usklajenosti Moldavije s pravnim redom EU na področju prava intelektualne lastnine ter jo spodbuja, naj ohrani sedanji zagon. Moldavija je vzpostavila osnovne upravne strukture, potrebne za upravljanje in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine. EU Moldavijo spodbuja, naj zagotovi učinkovito delovanje in zadostno zmogljivost teh upravnih struktur, da bi podprla prenos in izvajanje preostalih zakonodajnih zahtev.

EU ugotavlja, da je Moldavija na področju **avtorskih in sorodnih pravic** dobro usklajena s pravnim redom EU, tudi direktivo EU o avtorskih pravicah³, in izraža zadovoljstvo z njenim napredkom v okviru nacionalnega akcijskega načrta za obdobje 2024–2027. EU poudarja, da je potrebna nadaljnja uskladitev zakonodaje, zlasti v zvezi z direktivo o enotnem digitalnem trgu⁴, pravili o radiodifuziji in retransmisiji (SatCab I in II), kolektivnim upravljanjem pravic, osirotelimi deli, pravicami dajanja v najem in posojanja, slednimi pravicami, Marakeško pogodbo in čezmejno prenosljivostjo spletnih vsebin, ter državo spodbuja, naj se do leta 2026 v celoti uskladi. EU pozdravlja namero Moldavije, da se pridruži podatkovni zbirki EUIPO o osirotelih delih.

EU z zadovoljstvom ugotavlja, da je Moldavija dosegla visoko stopnjo usklajenosti s pravnim redom EU na področju **pravic industrijske lastnine**. Moldavija je napredovala pri usklajevanju z uredbo o dodatnem varstvenem certifikatu tako glede fitofarmaceutskih sredstev kot zdravil. EU Moldavijo poziva k nadaljnji uskladitvi s pravnim redom EU v zvezi s patenti, blagovnimi znamkami, industrijskim oblikovanjem ter geografskimi označbami obrtnih in industrijskih izdelkov.

³ Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi.

⁴ Direktiva (EU) 2019/790.

EU opozarja, da je izčrpanje pravic v EU/EGP temeljno načelo, na katerem temelji enotni trg in ki ga morajo vse države članice ob pristopu spoštovati. Glede na to, da je ta sistem izčrpanja povezan z enotnim trgov, se za Moldavijo za zdaj ne more uporabljati. Spremembe ustreznih zakonov o intelektualni lastnini bi zato morale vključevati določbe, ki bodo zagotovile izčrpanje pravic v EU/EGP od datuma pristopa.

EU Moldavijo poziva tudi, naj dokonča uskladitev zakonodaje s pravnim redom EU o dodatnih varstvenih certifikatih za zdravila. EU poudarja, da predvidene spremembe med drugim določajo, da se od datuma pristopa Moldavije šteje, da je datum izdaje prvega dovoljenja za dajanje zdravila ali fitofarmacevtskega sredstva v promet datum izdaje takega dovoljenja v prvi državi članici EU. EU opozarja, da je v skladu s pravnim redom EU zadevni datum izdaje takega dovoljenja v EU/Evropskem gospodarskem prostoru (EGP). Poudarja tudi, da je pomembno, da so proizvodi, ki so na dan pristopa Moldavije zaščiteni z veljavnim osnovnim patentom v EU – vključno s farmacevtskimi in fitofarmacevtskimi sredstvi –, upravičeni do dodatnih varstvenih certifikatov. Nazadnje EU poudarja, da se mora Moldavija v celoti uskladiti z oprostitvijo dodatnega varstvenega certifikata v skladu z Uredbo (EU) 2019/933 in da prenos glede prisilnega licenciranja še ni bil izpeljan v celoti.

EU opozarja na enotni značaj blagovnih znamk in modelov EU ter poudarja, da se bodo po pristopu blagovne znamke in modeli EU razširili na Moldavijo v skladu z ustreznimi predpisi.

EU opozarja, da začne blagovna znamka EU, če je bila registrirana ali je bila prijava zanjo vložena na podlagi uredbe o blagovni znamki EU pred datumom pristopa nove države članice, od tega datuma v skladu s to uredbo veljati tudi na ozemlju te nove države članice.

EU glede **uveljavljanja** pravic intelektualne lastnine ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena z direktivo o uveljavljanju⁵. EU poudarja, da je potrebna večja usklajenost s splošnimi načeli in mehanizmi glede uveljavljanja, tudi glede začasnih odredb. EU poziva Moldavijo, naj še izboljša uveljavljanje pravic intelektualne lastnine, zlasti s povečanjem števila sodnih postopkov ter inšpekcijskih pregledov in sankcij. EU Moldavijo poziva k nadaljnjemu izvajanju pobud za ozaveščanje in programov usposabljanja, da bi okrepila zmogljivosti za uveljavljanje. Zlasti bi bilo treba zagotoviti usposabljanje za osebje, sodnike in tožilce ter okrepiti človeške vire.

EU ugotavlja, da je Moldavija v zvezi z **bojem proti korupciji na področju pravic intelektualne lastnine** vzpostavila vrsto posebnih protikorupcijskih ukrepov. EU poudarja, da je izvajanje teh ukrepov ključno za zagotavljanje integritete in preglednosti na področju pravic intelektualne lastnine.

7. Poglavje 8 – Politika konkurence

EU ugotavlja, da je, kar zadeva **pravni okvir za politiko konkurence**, protimonopolna politika v veliki meri usklajena s primarnim pravnim redom EU, vendar pa moldavska zakonodaja še ni usklajena z vsemi akti. EU zlasti ugotavlja, da uskladitev z določbami Direktive o Evropski mreži za konkurenco⁶ (razen čezmejnih vidikov) še vedno ni bila izpeljana v celoti in da Direktiva o odškodninskih tožbah zaradi kršitve protimonopolnih pravil⁷ še ni bila prenesena v nacionalno zakonodajo. V zvezi z možnostjo, da imajo države članice nacionalna pravila o nadzoru koncentracij, EU ugotavlja tudi, da je Moldavija delno usklajena z nadzorom koncentracij, vendar se mora nadalje uskladiti z nekaterimi elementi postopkovnih pravil in mehkim pravom EU. EU poleg tega ugotavlja, da je opredelitev državne pomoči v Moldaviji pretežno usklajena s pravnim redom EU in da mora biti usklajena v celoti. EU poudarja, da so pravila Moldavije o državni pomoči delno usklajena s pravnim redom EU, vključno s postopkovnimi pravili, instrumenti za horizontalno in sektorsko pomoč ter instrumenti za posebno pomoč. Prav tako ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU na področju liberalizacije v zvezi s storitvami splošnega gospodarskega pomena ter veljavnimi pravili o preglednosti. EU opozarja, da mora Moldavija dokončati zakonodajno usklajevanje s pravnim redom EU v pravnem okviru za politiko varstva konkurence, tudi s primarno in sekundarno zakonodajo.

⁵ Direktiva 2004/48/ES (direktiva IPRED).

⁶ Direktiva 2019/1.

⁷ Direktiva 2014/104.

Kar zadeva **institucionalni okvir in sposobnost izvajanja**, je EU zadovoljna, da v okviru organizacijske strukture obstaja uveljavljen ter operativno neodvisen in delujoč organ za varstvo konkurence, ki je pristojen za protimonopolno politiko, združitev in nadzor državne pomoči. EU poudarja, kako pomembni sta popolna zakonodajna uskladitev in zagotovitev neodvisnosti, ustreznih virov, obsežnih pooblastil in postopkov moldavskega sveta za varstvo konkurence, da bo mogoče učinkovito izvrševanje. EU glede na število nezasedenih delovnih mest ugotavlja, da je treba okrepiti upravno zmogljivost Moldavije na področju protimonopolne politike, združitve in državne pomoči. Osebjem moldavskega sveta za varstvo konkurence je treba zagotoviti stalno usposabljanje. EU opozarja, da mora Moldavija še naprej dosegati dobre rezultate pri izvrševanju na področju konkurence.

Moldavija je uradno zahtevala petletno splošno prehodno obdobje po pristopu, ki bi se uporabljalo za vse obstoječe ukrepe državne pomoči, veljavne pred dnem pristopa. To zajema programe, kot so Moldavski park za inovacijsko tehnologijo (MITP), preferenčni davčni režim za mala in srednja podjetja (MSP) ter podporni mehanizmi za industrijske parke.

Po navedbah Moldavije bi predčasno prenehanje ureditve MITP ogrozilo pravno varnost, oviralo dolgoročno poslovno načrtovanje in spodkopalo zaupanje vlagateljev. Glede na to, da je ta park sektorsko zelo specifičen in ker je konkurenca v digitalnem gospodarstvu zelo inovacijsko usmerjena, je izkrivljajoči učinek ukrepa na konkurenco na širšem trgu omejen, poleg tega pa bi po navedbah Moldavije predčasna ukinitve preferenčnega davčnega režima za MSP lahko destabilizirala moldavski sektor MSP in ovirala prizadevanja za davčne pravičnost. Zahtevano prehodno obdobje bi Moldaviji omogočilo, da zaključi revizijo davčnih izdatkov, okrepi institucije za državno pomoč in uskladi sheme podpore s pravom EU, hkrati pa ohrani konkurenčnost in odpornost svojih MSP. Industrijski parki se po navedbah Moldavije ključni spodbujevalci regionalnega razvoja, ustvarjanja delovnih mest in naložb v Moldaviji, saj gostijo več kot 100 podjetij in so do leta 2024 pritegnili naložbe v višini približno 210 milijonov EUR. Po navedbah Moldavije bi prezgodnja ukinitve obstoječega okvira, zlasti glede rabe in zakupa zemljišč, ki je bistven za obratovanje parkov, povzročila motnje v tekočih naložbenih projektih, škodovala prizadevanjem za regionalno kohezijo in ogrozila odpornost moldavskega industrijskega sektorja.

Moldavija trdi, da je potrebno petletno prehodno obdobje za vse obstoječe ukrepe državne pomoči, ki so veljali pred datumom pristopa, da bi se lahko prilagodila pravnemu redu EU na področju državne pomoči in konkurence, dokončala institucionalno krepitev in zagotovila postopno uskladitev svojih politik s cilji EU, tudi z zelenim in digitalnim prehodom.

EU je seznanjena z informacijami, s katerimi je Moldavija podprla svojo zahtevo, in poudarja, kako pomembno je zagotoviti enake konkurenčne pogoje na enotnem trgu. EU kljub temu meni, da bo potrebovala natančnejše informacije, preden bo lahko sprejela stališče glede te zahteve. EU poziva Moldavijo, naj predloži več informacij o obsegu zahtev, podrobnosti zadevnih režimov in zneske zadevne državne pomoči.

EU ugotavlja, da ima svet za varstvo konkurence pomembno vlogo v protikorupcijskem programu za obdobje 2024–2028, njegov posebni cilj pa je, da do leta 2028 izboljša mehanizem za preglednost pri dodeljevanju državne pomoči.

8. Poglavlje 9 – Finančne storitve

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU o **bankah in finančnih konglomeratih**. EU je seznanjena z delno usklajenostjo Moldavije na področju bonitetnih zahtev za kreditne institucije in opozarja, da se mora ta država uskladiti z najnovejšima različicama direktive o kapitalskih zahtevah in uredbe o kapitalskih zahtevah. EU poudarja, da se mora Moldavija uskladiti s pravnim redom EU o bonitetnih zahtevah za investicijska podjetja in finančne konglomerate ter o kritih obveznicah. EU tudi poudarja, da se mora Moldavija uskladiti s pravnim redom EU na področju sistemov jamstva za vloge, zlasti glede velikosti in vrst zajetih vlagateljev. EU poleg tega ugotavlja, da je glede okvira za sanacijo in reševanje Moldavija delno usklajena s prvo direktivo o sanaciji in reševanju bank, ter opozarja, da se mora ta država uskladiti z drugo direktivo o reševanju in sanaciji bank⁸. EU nadalje poudarja, da mora Moldavija še okrepiti svoje zmogljivosti za nadzor, da bodo upoštewane večje odgovornosti, ki so del pravnega reda EU.

⁸ Direktiva (EU) 2019/879.

EU je seznanjena z zahtevo Moldavije po **prehodnem obdobju za bančni sektor**, ki bi trajalo pet let ali do leta 2035 in temeljilo na: postopni uvedbi evropskega enotnega dovoljenja za čezmejno opravljanje finančnih storitev, postopnem zvišanju zgornje meje jamstva za vloge in postopnem izvajanju minimalne zahteve glede kapitala in kvalificiranih obveznosti (MREL) na podlagi direktive o sanaciji in reševanju bank (BRRD).

EU je seznanjena z informacijami, ki so bile predložene v podporo tem zahtevam. EU kljub temu meni, da potrebuje podrobnejše informacije, preden bo lahko zavzela stališče o teh zahtevah, in Moldavijo poziva, naj predloži več informacij:

- a. o velikosti in strukturi sektorja, vključno s prisotnostjo hčerinskih družb bank EU in njihovim tržnim deležem;
- b. o oceni zneska dodatnih prispevkov, ki jih je treba zbrati, da bi lahko sistem jamstva za vloge izpolnjeval svoje morebitne obveznosti, če bi se raven kritja povečala na 100 000 EUR, ter času, ki je potreben, da se v sistemu jamstva za vloge vzpostavijo finančna sredstva, ki bi mu omogočila izplačilo morebitnih zahtevkov, če bi se raven kritja povečala na 100 000 EUR;
- c. o pričakovani rasti depozitov;
- d. o številu in strukturi vlagateljev ter povprečni velikosti vlog glede na vrsto vlagatelja;
- e. o predlaganem časovnem načrtu za postopno uvajanje, da se dosežejo zgornje meje EU;
- f. o predvidenih ukrepih za spodbujanje razvoja trga za instrumente MREL;
- g. o načrtu za postopno izvajanje MREL na podlagi direktive o sanaciji in reševanju bank;
- h. o načrtovanih ukrepih za okrepitev nadzorne zmogljivosti in zagotovitev varnega dostopa do trga;

- i. o načrtovanih ukrepih za preprečevanje nestanovitnosti, povezane z liberalizacijo kapitalskih tokov;
- j. o oceni profila bonitetnega tveganja kreditnih zadrug.

EU je seznanjena z zahtevo Moldavije po **prehodnem obdobju za kapitalski trg**, ki bi trajalo pet let ali do leta 2035 in temeljilo na dveh medsebojno povezanih ukrepih: postopnem povečanju zgornje meje odškodnin za vlagatelje na 20 000 EUR in postopnem izvajanju bonitetnih zahtev IFR/IFD.

EU je seznanjena z informacijami, ki so bile predložene v podporo tem zahtevam. EU kljub temu meni, da potrebuje podrobnejše informacije, preden bo lahko zavzela stališče o teh zahtevah, in Moldavijo poziva, naj predloži več informacij:

- a) o predlagani shemi za postopno uvajanje zgornje meje odškodnin za vlagatelje;
- b) o pričakovanem učinku zvišanja omejitve nadomestila na obstoječa podjetja;
- (c) o vrsti in številu prizadetih vlagateljev;
- (d) o povprečnem portfelju vlagateljev glede na vrsto vlagatelja;
- (e) o predlaganem postopnem uvajanju kapitalske sheme za investicijska podjetja v smeri ravni kapitalskih zahtev, ki se uporabljajo v EU, ter analizi izvedljivosti predvidene sheme, pri čemer naj bodo informacije podrobno navedene po vrsti investicijskega podjetja glede na njegove dovoljene dejavnosti in glede na to, ali pripadajo bančnim skupinam;
- (f) o sedanji strukturi in vsebini kapitalskih zahtev za investicijska podjetja glede na vrsto kritega tveganja ter pregled nadzornih orodij, ki so na voljo za zagotavljanje stalne skladnosti investicijskih podjetij;
- (g) o sedanji strukturi kapitala in ravneh kapitalskih zahtev za investicijska podjetja, pri čemer naj bodo informacije podrobno navedene po vrsti investicijskega podjetja glede na njegove dovoljene dejavnosti in glede na to, ali pripadajo bančnim skupinam.

EU je seznanjena z zahtevo Moldavije po petletnem prehodnem obdobju za izvajanje enkratne premije in minimalnih zneskov, ki jih krije obvezno **zavarovanje** v skladu z direktivo o avtomobilskem zavarovanju odgovornosti do tretjih oseb, ter zahtevanega solventnostnega kapitala v okviru direktive Solventnost II.

EU je seznanjena z informacijami, ki jih je predložila v podporo svoji zahtevi. EU poziva Moldavijo, naj o tej zahtevi ponovno razmisli.

EU je seznanjena z nizko stopnjo usklajenosti Moldavije s pravnim redom EU o **zavarovanju in poklicnih pokojninah**. EU poudarja, da se mora Moldavija uskladiti z režimom Solventnosti II. EU izpostavlja, da mora Moldavija dokončati usklajevanje s pravnim redom EU o zavarovanju motornih vozil⁹. EU opozarja, da mora Moldavija svojo zakonodajo o distribuciji zavarovalnih produktov uskladiti s pravnim redom EU. EU ugotavlja tudi, da mora Moldavija zagotoviti zadostno upravno in institucionalno zmogljivost glede na vse večje odgovornosti in prihodnje obveznosti, ki izhajajo iz uporabe spreminjajočega se pravnega reda EU.

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU o **infrastrukturi finančnih trgov**. EU poudarja, da se mora Moldavija uskladiti s pravnim redom EU o dokončnosti poravnave in finančnem zavarovanju. EU poudarja, da mora Moldavija najpozneje do pristopa izpolniti zahteve iz najnovejše različice uredbe o infrastrukturi evropskega trga (EMIR)¹⁰, najnovejše različice uredbe o poslih financiranja z vrednostnimi papirji in najnovejše različice uredbe o centralnih depotnih družbah (CSDR)¹¹.

EU je seznanjena z nizko stopnjo usklajenosti Moldavije s pravnim redom EU o **trgih vrednostnih papirjev in naložbenih storitvah**. EU je seznanjena tudi z nizko stopnjo usklajenosti Moldavije na področju prospektov in MiFID II.¹² EU opozarja, da se mora Moldavija uskladiti s pravnim redom EU na področju prospektov, MiFID II, MiFIR¹³, direktive o kolektivnih naložbenih podjetjih za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje in direktive o upraviteljih alternativnih investicijskih skladov. EU poleg tega ugotavlja, da se mora Moldavija uskladiti s pravnim redom EU o hipotekarnih kreditih¹⁴.

⁹ Direktiva 2009/103/ES.

¹⁰ Uredba (EU) št. 648/2012.

¹¹ Uredba (EU) št. 909/2014.

¹² Direktiva 2014/65/EU.

¹³ Uredba (EU) št. 600/2014.

¹⁴ Direktiva 2014/17/EU.

EU ugotavlja, da Moldavija še ni usklajena s pravnim redom EU o **trajnostnem financiranju in digitalnih financah**. EU poziva Moldavijo, naj se uskladi s pravnim redom EU na področju operativne odpornosti in kriptosredstev ter spremlja razvoj pravnega reda EU v okviru načrtov za uskladitev s pravnim redom EU na področju trajnostnega financiranja.

EU izraža zadovoljstvo s posebnimi ukrepi, ki jih je Moldavija sprejela za **boj proti korupciji** v glavnih organih, ki se ukvarjajo s finančnimi storitvami, ter z izvrševanjem s tem povezane zakonodaje. EU poudarja, kako pomemben je nadaljnji boj proti korupciji na področju finančnih storitev.

9. Poglavje 28 – Varstvo potrošnikov in zdravja

EU ugotavlja, da je Moldavija na področju **varstva potrošnikov** dosegla visoko raven usklajenosti s pravnim redom EU v zvezi določenimi vidiki prodaje blaga. EU Moldavijo poziva, naj se dokončno uskladi s pravnim redom EU o sistemu EU Safety Gate in odgovornosti za proizvode. EU ugotavlja tudi, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU o splošni varnosti proizvodov in o nadzoru trga, o sistemu EU Safety Gate in o odgovornosti za proizvode. Delno je usklajena tudi s pravnim redom EU o boljšem izvrševanju in posodobitvi pravil Unije o varstvu potrošnikov, o pravicah potrošnikov, o trženju finančnih storitev potrošnikom na daljavo, o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah, o označevanju cen potrošnikom ponujenih proizvodov, nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov, o nekaterih vidikih pogodb o dobavi digitalne vsebine in digitalnih storitev, o pogodbah časovnega zakupa, dolgoročnih počitniških proizvodov, nadaljnje prodaje in zamenjave, o paketnem potovanju in organiziranih počitnicah in izletih, o kreditnih pogodbah ter o alternativnem reševanju potrošniških sporov. Potrebna bo tudi uskladitev s pravnim redom EU o krepitvi vloge potrošnikov za zeleni prehod, ki bo v EU začel veljati septembra 2026.

EU izpostavlja, da se mora Moldavija uskladiti s pravnim redom EU o zastopniških tožbah za varstvo kolektivnih interesov potrošnikov in o primerljivosti nadomestil, povezanih s plačilnimi računi, zamenjavi plačilnih računov in dostopu do plačilnih računov ter dostopu do osnovnih plačilnih računov. Moldavija mora okrepiti svoje zmogljivosti za izvrševanje in zagotoviti krepitev zmogljivosti, da bi zagotovila potrebne zmogljivosti za izvrševanje pravnega reda EU, ki zadeva potrošnike. Moldavija bi morala obravnavati tudi morebitno tveganje za učinkovito izvajanje in uporabo minimalnih pooblastil moldavskih organov za sodelovanje na področju varstva potrošnikov (ki izhajajo iz njenega veljavnega zakona o državnem nadzoru), da bi bila usklajena z zahtevami pravnega reda EU. Moldavija je že ustanovila evropski potrošniški center, ki potrošnike obvešča o njihovih pravicah na enotnem trgu in jim pomaga v čezmejnih sporih, da se sodelovanje z mrežo evropskih potrošniških centrov (ECC-Net) hitro začne, ko bodo pogajanja z Moldavijo napredovala.

EU ugotavlja, da je moldavska zakonodaja na področju **javnega zdravja** zasnovana tako, da je v celoti usklajena s pravnim redom EU o oglaševanju tobaknih izdelkov, o preprečevanju kajenja in o pobudah za izboljšanje nadzora nad tobakom ter o zagotavljanju avdiovizualnih medijskih storitev (v zvezi s tobaknimi in povezanimi izdelki), o kozmetičnih izdelkih, o krvi, o podatkih o zdravstvenem stanju, o mentalnem zdravju, o preprečevanju škodljivega uživanja alkohola in zlorabe drog ter neenakosti na področju zdravja. EU Moldavijo poziva, naj se v zvezi z zdravstvenimi podatki uskladi s standardi EU za interoperabilnost in za varstvo podatkov. EU je seznanjena tudi z delno uskladitvijo Moldavije s pravnim redom EU o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobaknih in povezanih izdelkov, o tobaku za zvijanje in o zdravstvenih opozorilih, o elektronskih cigaretah, o zagotavljanju informacij o tobaknih izdelkih, o okolju brez tobačnega dima in aerosolov, o zdravilih za uporabo v humani medicini, o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini, o tkivih, celicah in organih, o redkih boleznih, o raku, o e-zdravju, o vrednotenju zdravstvenih tehnologij, o nalezljivih boleznih in o čezmejnih grožnjah za zdravje. EU poudarja, da mora Moldavija dokončati uskladitev na vseh teh področjih in se uskladiti s pravnim redom EU o tobaknih in povezanih izdelkih, o medicinskih pripomočkih in o zdravilih sirotah ter o kontaktni točki za tehnične predpise. EU poudarja, da je treba dovoljenja za zdravila za humano in veterinarsko uporabo, izdana pred pristopom, nadgraditi, da bodo skladna z ustreznim pravnim redom EU. EU Moldavijo poleg tega poziva, naj izboljša zdravje ranljivih skupin prebivalstva in jim zagotovi enak dostop do kakovostnih zdravstvenih storitev, kar vključuje zagotavljanje ustreznega kritja romskega prebivalstva v okviru sistema obveznega zdravstvenega zavarovanja. Moldavija mora vzpostaviti nacionalno kontaktno točko za čezmejno zdravstveno varstvo in v celoti izvrševati prepoved kajenja v skladu s pravnim redom EU. EU Moldavijo tudi poziva, naj okrepi število zdravstvenega osebja ter upravne in tehnične zmogljivosti na področju javnega zdravja, med drugim na področju kozmetičnih izdelkov, krvi, tkiv, celic in organov, nalezljivih bolezni, zdravstvene varnosti, onkologije in spremljanja izpostavljenosti prebivalstva elektromagnetnim sevanjem.

EU je seznanjena z zahtevo Moldavije po petletnem prehodnem obdobju po pristopu k Evropski uniji za izpolnitev zahtev iz člena 8(2) Direktive 2001/83/ES glede zdravil za uporabo v humani medicini in člena 2 Uredbe (ES) št. 726/2004 o postopkih Skupnosti za pridobitev dovoljenja za promet in nadzor zdravil za humano in veterinarsko uporabo ter o ustanovitvi Evropske agencije za zdravila.

EU opozarja, da sta skladnost s pravnim redom EU na področju zdravil in njihova razpoložljivost pomembna za zagotavljanje varnosti zdravja ljudi v EU. Poleg tega EU ugotavlja, da se zahteva Moldavije ne nanaša le na zahteve za pridobitev dovoljenja, temveč tudi na druge vidike, ki jih ureja pravo EU o zdravilih, vključno s farmakovigilanco. EU nadalje opozarja, da bi moralo biti kakršno koli prehodno obdobje čim krajše, njegov obseg pa čim bolj omejen, da ne bi ogrozilo varnosti zdravil, ki so na voljo v drugih državah članicah EU, in da bi bilo treba upoštevati ustrezna jamstva, kot je izključitev neskladnih zdravil iz vzajemnega priznavanja v drugih državah članicah EU ali v vzporedni trgovini. Preden bo EU lahko zavzela stališče o tej zahtevi, poziva Moldavijo, naj za celovito oceno te zadeve in pregled njenega trajanja in obsega:

- a. predloži dodatne informacije o ocenjenem učinku na moldavsko farmacevtsko industrijo;
- b. predloži dodatne informacije o številu zdravil za uporabo v humani medicini, ki so:
 - i. registrirana v Moldaviji, vendar ne odobrena v EU;
 - ii. registrirana v Moldaviji in odobrena v EU v skladu s centraliziranim postopkom izdaje dovoljenj;
 - iii. registrirana v Moldaviji in odobrena v skladu z enim od nacionalnih postopkov za izdajo dovoljenj držav članic (tudi številke iz dinamičnega scenarija – pričakovane številke ob pristopu, če je mogoče);

- c. kar zadeva prilagoditev nacionalne registracije zdravil zahtevam za dovoljenja EU za promet, predloži informacije o tem, kako se je pri oceni učinka na moldavsko industrijo in nacionalno upravo upoštevala različna raven kompleksnosti različnih načinov izdaje dovoljenj v skladu s pravnim redom EU;
- d. predloži dodatne informacije o zagotavljanju kritičnih zdravil bolnikom v Moldaviji in sedanji EU;
- e. predloži dodatne informacije o obsegu, v katerem je sestava domačih zdravil in zdravil s poreklom izven EU, ki so trenutno odobrena za dajanje na moldavski trg, enaka sestavi zdravil za uporabo v humani medicini, ki jih je Komisija odobrila po centraliziranem postopku izdaje dovoljenj.

EU z zadovoljstvom ugotavlja, da ima Moldavija vzpostavljen institucionalni okvir za **boj proti korupciji** na področju varstva potrošnikov in zdravja, ter pričakuje, da bo na teh področjih zagotovila visoko raven integritete.

* * *

Glede na trenutno stanje pripravljenosti in pod pogojem, da se bo Moldavija še naprej uspešno usklajevala s pravnim redom EU, ki je zajet v naslednjih poglavjih, in ga tudi izvajala, EU ugotavlja, da se ta poglavja lahko začasno zaprejo šele potem, ko bodo po mnenju EU izpolnjena naslednja merila:

Poglavje 1 – Prosti pretok blaga

- Moldavija doseže visoko raven usklajenosti s sprejetjem klavzul o vzajemnem priznavanju ter potrebnimi spremembami notranje zakonodaje in upravnih praks, s čimer izpolni obveznosti, ki izhajajo iz členov 34 do 36 PDEU.
- Moldavija se uskladi s pravnim redom EU glede horizontalne zakonodaje o izdelkih in dokaže visoko raven usklajenosti s pravnim redom EU za izdelke iz tega poglavja, zlasti v sektorjih, v katerih je usklajenost do zdaj nezadostna ali omejena.
- Moldavija dokaže, da ima zadostne upravne zmogljivosti z visokimi standardi integritete, da bo do pristopa pravilno izvajala in izvrševala zakonodajo na vseh horizontalnih področjih, ki vplivajo na prosti pretok blaga (vključno s standardizacijo, akreditacijo, meroslovjem, ugotavljanjem skladnosti in tržnim nadzorom), pa tudi pravni red EU iz tega poglavja.

Poglavje 2 – Prosto gibanje delavcev

- Moldavija dokaže, da ima zadostne strukture in zmogljivosti za izvrševanje, da bo lahko do pristopa v celoti izvajala pravni red EU o prostem gibanju delavcev.

Poglavje 3 – Pravica do ustanavljanja in svoboda opravljanja storitev

- Moldavija sprejme in Evropski komisiji predloži seznam reguliranih poklicev v smislu ustreznega pravnega reda EU, v katerem so opredeljene dejavnosti v okviru vsakega poklica ter je utemeljeno, zakaj je poklic reguliran.
- Moldavija se uskladi z določbami o minimalnih zahtevah usposobljenosti iz Direktive 2005/36/ES, kakor je bila spremenjena, in študijske programe, v okviru katerih se pridobivajo kvalifikacije za regulirane poklice, uskladi s temi zahtevami.

- Moldavija uskladi horizontalne predpise o storitvah s pravnim redom EU z vključitvijo direktive o storitvah in dokaže visoko raven usklajenosti sektorske zakonodaje ter s tem povezano upravno zmogljivost.
- Moldavija se uskladi s pravnim redom EU ter razveljavi zahteve glede državljanstva za dostop do in opravljanje storitvenih dejavnosti, razen zahtev glede državljanstva, ki so utemeljene in sorazmerne v skladu s členom 51 PDEU. Te spremembe je treba začeti uporabljati najpozneje do datuma pristopa.

Poglavje 4 – Prosti pretok kapitala

- Moldavija se uskladi s pravnim redom EU glede pretoka kapitala in dokaže, da bo do pristopa sposobna, da ga v celoti izvaja, pri čemer zagotovi, da so vse preostale omejitve odpravljene.
- Moldavija se uskladi s pravnim redom EU na področju plačil, zlasti kar zadeva plačilne storitve na notranjem trgu (direktiva o plačilnih storitvah, kakor je bila spremenjena), čezmejna plačila in pravni red EU v zvezi z enotnim območjem plačil v evrih, ter dokaže, da bo do pristopa sposobna, da ga v celoti izvaja.
- Moldavija se v celoti uskladi s pravnim redom EU na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (zlasti z direktivo o preprečevanju pranja denarja, uredbo o preprečevanju pranja denarja in uredbo o prenosu sredstev, kakor je bila spremenjena). Moldavija dokaže, da ima zadostne upravne zmogljivosti za pravilno izvajanje in izvrševanje zadevne zakonodaje in obveznosti o preprečevanju pranja denarja/financiranja terorizma, ter doseže opazen napredek v smeri dobrih rezultatov na tem področju. Moldavija dokaže, da bo pripravljena, da v celoti izpolnjuje pravni red EU od dneva pristopa.

Poglavje 6 – Pravo družb

- Moldavija svojo zakonodajo uskladi s splošnimi določbami pravnega reda EU o pravu družb, ustanavljanju podjetij in kapitalskih zahtevah ter ustanavljanju in delovanju družb z omejeno odgovornostjo.
- Moldavija svojo zakonodajo uskladi s pravnim redom Unije o zahtevah po razkritju za podjetja in podružnice ter uporabi digitalnih orodij in postopkov na področju prava družb, vključno z zahtevami za sistem povezovanja poslovnih registrov (BRIS).
- Moldavija svojo zakonodajo uskladi s pravnim redom EU na področju domačih združitvev in delitev ter na področju ustanavljanja podjetij in kapitalskih zahtev ter uskladi svojo zakonodajo v zvezi s čezmejnimi operacijami (preoblikovanji, združitvami in delitvami) ter ustanavljanjem in delovanjem družb z omejeno odgovornostjo
- Moldavija svoje zakone o kapitalskih trgih in ustrezno izvedbeno zakonodajo uskladi s pravnim redom EU, tudi z najnovejšo različico direktive o preglednosti. Moldavija s pravnim redom EU, vključno z računovodsko direktivo, kakor je bila spremenjena, uskladi tudi svojo ureditev finančnega poročanja, vključno z izvedbeno zakonodajo.
- Moldavija svojo zakonodajo uskladi z direktivo o pravicah delničarjev, kakor je bila spremenjena, in direktivo o ponudbah za prevzem, ter zagotavlja, da bo sposobna od datuma pristopa izvajati direktivo o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti.
- Moldavija svojo zakonodajo o obveznih revizijah, vključno z izvedbeno zakonodajo, uskladi z najnovejšo različico direktive o revizijah in dokaže trdnost in zadostno upravno zmogljivost sistema nadzora javnih revizij za izvajanje in izvrševanje pravnega reda EU.

Poglavje 7 – Pravo intelektualne lastnine

- Moldavija uvede vse potrebne zakonodajne spremembe, da bo od datuma pristopa zagotovljeno izčrpanje pravic na ravni EU/EGP na vseh področjih.
- Moldavija svojo zakonodajo uskladi s pravnim redom EU o avtorski in sorodnih pravicah, pravicah industrijske lastnine in uveljavljanju pravic intelektualne lastnine.
- Moldavija zagotovi zadostno upravno zmogljivost, vključno z agencijo AGEPI, za registracijo pravic intelektualne lastnine ter dosega zadovoljive rezultate pri njihovem učinkovitem izvrševanju s strani ustreznih upravnih organov ter v okviru civilnega in, če je ustrezno, kazenskega pravosodja.

Poglavje 8 – Politika konkurence

- Moldavija se uskladi s pravnim redom EU iz poglavja o politiki konkurence.
- Moldavija vzpostavi zadostne upravne in pravosodne zmogljivosti na področju protimonopolne politike, združitev in nadzora državne pomoči.
- Moldavija doseže dobre rezultate pri izvrševanju na področju protimonopolne politike in združitev, tudi pri učinkovitem in uspešnem upravnem in pravosodnem nadaljnjem ukrepanju glede kršitev, po potrebi tudi z uvedbo odvračilnih sankcij.
- Moldavija doseže dobre rezultate na področju nadzora državne pomoči, tudi glede predhodnega priglašanja pomoči, in sicer z ocenjevanjem in učinkovitim usklajevanjem ukrepov in programov pomoči s pravnim redom EU, ter učinkovitega in uspešnega upravnega in sodnega nadzora, tudi z izterjavo nezakonite in nezdružljive pomoči, če je to ustrezno.

Poglavje 9 – Finančne storitve

- Moldavija doseže visoko raven usklajenosti s pravnim redom EU na področju bančništva in finančnih konglomeratov, zlasti v zvezi s kapitalskimi zahtevami, nadzorom finančnih konglomeratov, zaščito vlog ter reorganizacijo in prenehanjem kreditnih institucij, in dokaže, da se je sposobna v celoti uskladiti s pravnim redom EU pred pristopom ter pravni red EU izvajati in izvrševati od dneva pristopa.
- Moldavija doseže visoko raven usklajenosti s pravnim redom EU na področju zavarovanja (vključno z direktivo Solventnost II) in poklicnih pokojnin, zlasti v zvezi z življenjskim zavarovanjem, pozavarovanjem, distribucijo zavarovalnih produktov in zavarovanjem avtomobilske odgovornosti, ter dokaže, da bo od dneva pristopa pripravljena na izvajanje pravnega reda EU.
- Moldavija doseže visoko raven usklajenosti s pravnim redom Unije na področju infrastrukture finančnega trga, vključno s kliringom in poravnavo, zlasti kar zadeva dokončnost poravnave in dogovore o finančnem zavarovanju, ter dokaže, da bo na dan pristopa pripravljena na izvajanje pravnega reda Unije na tem področju.
- Moldavija doseže visoko raven usklajenosti s pravnim redom EU na področju trgov vrednostnih papirjev, investicijskih storitev in upravljanja naložb, zlasti kar zadeva okvir za trge finančnih instrumentov, prospekte, preglednost in zlorabo trga, ter glede upravljanja naložb, in dokaže, da bo od dneva pristopa pripravljena na izvajanje pravnega reda EU.
- Moldavija doseže visoko raven usklajenosti s pravnim redom EU na področju digitalnih financ, zlasti kar zadeva operativno odpornost in kriptosredstva, ter dokaže, da bo od dneva pristopa pripravljena na izvajanje pravnega reda EU na področju digitalnih financ in trajnostnega financiranja.

- Moldavija dokaže trdnost in neodvisnost regulativnih in nadzornih institucij z visokimi standardi integritete – v skladu z zahtevami različnih sektorskih zakonodaj – z zadostno upravno zmogljivostjo za izvajanje in izvrševanje pravnega reda EU na področju finančnih storitev.

Poglavje 28 – Varstvo potrošnikov in zdravja

- Moldavija doseže visoko raven usklajenosti s pravnim redom EU na področju splošne varnosti proizvodov in varstva potrošnikov (vključno s pravnim redom EU o zasebnem izvrševanju, jamstvih in digitalnih vsebinah), ki zagotavlja varstvo interesov potrošnikov, njihovo varnost, krepitev zmogljivosti njihovih potrošniških organizacij, učinkovito izvrševanje in pravico do pravnega varstva. Moldavija dokaže, da ima zadostne upravne strukture z visokimi standardi integritete in zmogljivostmi za izvrševanje, vključno s potrebno ravno neodvisnosti, tako da jih bo lahko do dneva pristopa pravilno izvajala.
- Moldavija doseže visoko stopnjo usklajenosti z zakonodajo EU in mednarodnimi obveznostmi na področju nadzora tobaka ter jih celovito in ustrezno izvaja in izvršuje.
- Moldavija se uskladi s pravnim redom EU o pravicah pacientov na področju čezmejnega zdravstvenega varstva, krvi, tkiv, celic in organov, zdravilnih za humano in veterinarsko uporabo in medicinskih pripomočkov, doseže visoko raven usklajenosti z vsem drugim pravnim redom EU na področju javnega zdravja in dokaže, da ima potrebne ravni upravne zmogljivosti in integritete, vključno z vzdržnim sistemom/organom nadzora, za pravilno izvajanje in izvrševanje pravnega reda EU na področju javnega zdravja na vseh teh področjih, da bo do dneva pristopa popolnoma usklajena z njim.

* * *

Spremljanje napredka pri usklajevanju s pravnim redom EU in njegovem izvajanju se bo nadaljevalo ves čas pogajanj. EU poudarja, da bo posebno pozornost namenila spremljanju vseh navedenih posameznih zadev, da bi zagotovili ustrezno upravno zmogljivost Moldavije, njeno zmogljivost za dokončno usklajitev s pravnim redom EU na vseh področjih iz tega sklopa ter nadaljnji napredek pri njegovem izvajanju in uveljavljanju. Posebno pozornost je treba nameniti povezavam med poglavji tega sklopa in drugimi pogajalskimi poglavji. Končna ocena skladnosti zakonodaje Moldavije s pravnim redom EU ter sposobnosti te države za izvajanje bo možna šele v poznejši fazi pogajanj. EU poziva Moldavijo, da pridružitvenemu svetu poleg vseh informacij, ki jih lahko EU zahteva za pogajanja o tem sklopu in ki jih je treba predložiti na konferenci, redno pošilja podrobne pisne informacije o napredku pri izvajanju pravnega reda EU.

Glede na navedeno bo morala konferenca ponovno obravnavati ta sklop, ko bo primerno.

EU tudi opozarja, da utegnejo biti med 7. oktobrom 2026 in zaključkom pogajanj sprejeti novi akti pravnega reda EU.
